

Eurojustin vuoden 2019 raportti terrorismin torjunnasta

Ajankohta: joulukuu 2020

**Verkko-
osoite:** <https://europa.eu/!kc74cG>

Turvallisuusuhkien kasvaminen ja EU:n jäsenvaltioihin kohdistuvien terrori-iskujen ja -tekojen monimutkaistuminen ovat osoittaneet, että oikeusviranomaisten terrorismin vastaisen toiminnan on ulotuttava yhtä oikeudenkäyttöaluetta laajemmalle ollakseen tehokasta. Tehokas haasteisiin vastaaminen edellyttää toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja asiaankuuluvien EU:n ja kansainvälisten elinten yhteistyötä ja koordinointia sekä tietojen jakamista oikea-aikaisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Eurojustin vuoden 2019 raportissa terrorismin torjunnasta esitellään Eurojustin terrorismin vastaista toimintaa vuonna 2019. Se perustuu Eurojustin toimeksiantoon, ja sen tavoitteena on tehostaa oikeusviranomaisten terrorismin vastaista toimintaa. Raportissa annetaan tietoa Eurojustin koordinoimista monimutkaisista ja moninaisista terrorismin vastaisista tutkinta- ja syytetoimista, joiden määrä kasvaa jatkuvasti. Siinä yksilöidään haasteita ja parhaita käytäntöjä sekä annetaan esimerkkejä avusta, jota Eurojust antaa kansallisille viranomaisille.

Terrorismin vastaiset tutkinta- ja syytetoimet, joissa Eurojustilta on pyydetty apua, koskivat terrori-iskuja ja muunlaisia terroritekoja, joita terroristiverkostot, terroristisolut ja yksittäiset ihmiset olivat tehneet. Erityisiä haasteita havaittiin vastavuoroista tunnustamista koskeviin välineisiin perustuvien pyyntöjen ja keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen täytäntöönpanossa sekä syytteen nostamisessa (soveltuvimman) toimivaltaisen oikeudenkäyttöalueen määrittämisessä.

Eurojust on pystynyt ainutlaatuisen toimeksiantonsa ja asiantuntemuksensa ansiosta avustamaan kansallisia viranomaisia tehokkaasti kaikissa oikeudenkäyntimenettelyjen vaiheissa ja kaikkien terrorismin lajien osalta. Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) 12. joulukuuta 2019 annetun [asetuksen \(EU\) 2018/1727](#) voimaantulon myötä Eurojustin valmiudet tukea ja koordinoita tutkinta- ja syytetoimia ovat vahvistuneet entisestään.

Eurojustin koordinoimissa terrorismin vastaisissa tutkinta- ja syytetoimissa annettiin kunkin tapauksen erityistarpeiden mukaan oikeusapua ja räätälöityä operatiivista tukea. Eurojustin koordinoitokouksissa autettiin saamaan aikaan yhteinen tulkinta väitetyistä terroriteoista ja havaitsemaan tutkintatoimien välisiä yhteyksiä. Niissä myös keskusteltiin yhteistyö- ja koordinoitotarpeista sekä sovittiin parhaasta etenemistavasta. Eurojustin avulla ja sen rahoittamana perustetut yhteiset tutkintaryhmät katsottiin tehokkaaksi oikeudellisen yhteistyön välineeksi, jonka avulla voitiin puuttua osallistuvien valtioiden kohtaamiin haasteisiin. Ryhmissä valtiot pystyivät jakamaan tietoa ja näyttöä suoraan sekä keskustelemaan ja sopimaan tutkinta- ja syyttestrategioistaan ja koordinoimaan niitä.

Eurooppalaisten tutkintamääräysten ja keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen (jäljennösten) siirtämisestä ja täytäntöönpanosta Eurojustin kautta on muodostunut vakiintunut ja tehokas käytäntö, jolla varmistetaan, että asiakirjat päätyvät mahdollisimman ripeästi niille oikeusviranomaisille, joille ne on osoitettu, ja taataan tarvittaessa asianmukainen seuranta.

Vuonna 2019 koordinoituissa terrorismin vastaisissa tutkinta- ja syytetoimissa Eurojustin tuki oli ratkaisevan tärkeää toisiinsa liittyviä menettelyjä koskevien tietojen vaihdon varmistamisessa sekä tutkintatoimien ja tulevien syytetoimien laajuuden kartoittamisessa. Näin voitiin määrittää kaksoisrangaistavuuden kieltoa koskevan periaatteen rikkomisen riskit ja laatia mahdollisia

koordinoituja strategioita tällaisten rikkomusten välttämiseksi.

Terrorismin torjuntaa koskevat tapaukset, joissa pyydettiin Eurojustin apua, osoittivat, että kansainvälinen oikeudellinen yhteistyö suojaa ja takaa tehokkaasti terrorismin uhrien ja heidän perheidensä oikeuksia. Oikeudellisen yhteistyön ja Eurojustin avun ansiosta kansalliset viranomaiset voivat varmistaa, että ulkomaalaiset uhrit saavat tietoa oikeuksistaan maassa, jossa terrori-isku on tapahtunut, ja että kyseiset oikeudet taataan välittömästi iskun jälkeen, tutkinnan aikana ja tuomioistuimissa.

Koska terrorismin torjuntaa koskevat EU:n jäsenvaltioiden tutkintatoimet ulottuvat usein EU:n ulkopuolelle, Eurojustissa toimivat EU:n ulkopuolisten maiden yhteyssyyttäjät olivat erittäin tärkeitä kyseisten kolmansien maiden ja EU:n jäsenvaltioiden välisen ripeän ja tehokkaan yhteistyön varmistamisessa. Myös Eurojustin oikeudellisten yhteyspisteiden verkosto kolmansissa maissa auttaa Eurojustia ja kansallisia viranomaisia toimimaan oikeudenkäyttöalueilla kaikkialla maailmassa. Se helpottaa ja nopeuttaa yhteistyötä, myös terrorismin torjuntaa koskevissa tapauksissa.

Eurojustin tavoitteena on tukea EU:n jäsenvaltioita mahdollisimman hyvin. Sitä varten se jatkoi tiivistä yhteistyötä tärkeimpiin kumppaneihinsa kuuluvan Europolin kanssa ja varmisti kansallisille viranomaisille tarjottavan täydentävän tuen molempien virastojen omien toimeksiantojen mukaisesti.

Eurojust tiedostaa tietojen jakamisen perustavanlaatuisen merkityksen. Siksi se perusti 1. syyskuuta 2019 Euroopan terrorismin vastaisen rekisterin yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa ja niiden kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella. Terrorismin vastainen rekisteri on EU:n tasolla ainutlaatuinen operatiivinen työkalu, johon kerätään tietoa EU:n jäsenvaltioissa käynnissä olevista ja päätetyistä terrorismin torjuntaa koskevista oikeudenkäyntimenettelyistä. Rekisteri siirrettiin Eurojustille terrorismirikoksia koskevasta tiedonvaihdosta ja yhteistyöstä 20. syyskuuta 2005 tehdyn [neuvoston päätöksen 2005/671/YOS](#) perusteella. Terrorismin vastaisen rekisterin päätavoitteena on havaita 1) mahdolliset yhteydet oikeusmenettelyjen välillä ja 2) mahdolliset koordinoitutarpeet täysin sovellettavien tietosuojasääntöjen sekä tietojen luottamuksellisuuden ja omistusoikeuden mukaisesti.

Täsmällisten ja ajantasaisten tietojen siirtäminen Eurojustille terrorismin torjuntaa koskevista oikeudenkäyntimenettelyistä tuo EU:n jäsenvaltioille konkreettisia ja kouriintuntuvia etuja. Se tehostaa kansallisten oikeudenkäyntimenettelyjen välisten yhteyksien havaitsemista terrorismin vastaisen rekisterin tietojen perusteella. Yhteydet voivat auttaa kansallisia viranomaisia ymmärtämään entistä paremmin terroristisolun ja/tai terroristitoiminnan kansainvälistä ulottuvuutta sekä lisäämään kansallisten viranomaisten yhteistyö- ja koordinoitumahdollisuuksia. Terrorismin vastainen rekisteri voi auttaa havaitsemaan kansainvälisiä yhteyksiä terrorismin torjuntaa koskevissa menettelyissä, joiden ei aiemmin tiedetty vaikuttavan muihin valtioihin. Näin saadaan paljastettua terroristisolujen ja/tai -toimien rajatylittävä luonne. Syöttämällä terrorismin vastaisen rekisterin tietoja Eurojustin asianhallintajärjestelmään voidaan myös havaita yhteyksiä terrorismin torjuntaa koskevien menettelyjen ja muuta vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta koskevien menettelyjen välillä.

Kun yhteydet on vahvistettu, EU:n jäsenvaltiot voivat hyödyntää Eurojustin tarjoamia koordinoitimekanismeja. Eurojust voi auttaa kansallisia viranomaisia arvioimaan tutkinta- ja yhteistyötarpeitaan paljon entistä tarkemmin, koordinoimaan kansallisia toimenpiteitään ja edistämään yhteisiä tai yhteistyöhön perustuvia syytestrategioita. Näin saadaan entistä parempia operatiivisia tuloksia ja varmistetaan tutkinta- ja syytetoimien onnistuminen.

Koska kansallisia viranomaisia on autettava tehokkaasti, Eurojust määrittä terrorismin vastaisten tutkinta- ja syytetoimien koordinoinnista saadun kokemuksen perusteella seuraavat painopistealat, joille sen toimenpiteet ja resurssit keskitetään vuonna 2020:

- terrorismin vastaisten tutkinta- ja syytetoimien tehokas ja oikea-aikainen koordinointi, jotta

EU:n jäsenvaltioiden tutkinta- ja syytetoimia autetaan onnistumaan

- terrorismin vastaisen rekisterin toteuttamisen jatkaminen, jotta voidaan edistää oikea-aikaista ja kokonaisvaltaista tietojen jakamista terrorismin torjuntaa koskevista oikeudenkäyntimenettelyistä, optimoida valmiudet menettelyjen välisten yhteyksien havaitsemiseen ja varmistaa kunkin yhteyden tehokas seuranta
- oikeudellisen yhteistyön koordinointi, jotta terrorismin uhreille voidaan antaa tukea ja taata heidän oikeutensa
- oikeudellista yhteistyötä EU:n tasolla koskevien kokemusten jakaminen ja osallistuminen sitä koskeviin keskusteluihin, tietojen vaihtaminen terrorismirikoksista ja niitä koskevista haasteista sekä parhaat käytännöt oikeusviranomaisten terrorismin vastaisessa toiminnassa, jotta terrorismiuhan kasvuun voidaan puuttua.